समुद्भृताशं कमनी चकाशे। योषिन्मनोजन्मसुखोदयेषु समुद्भृताशङ्कमनीचकाशे; or (superl.) *Sáhityad.*: स्मितशुष्करुदितहसितत्रासक्रोधश्रमादीनाम्। साङ्कर्यं किलकिञ्चितमभीष्टतमसंगमादिजाद्वर्षात्; but also used in a general sense of *either sex*; e. g. *Sáhityad.*: तत्र तु रतिः प्रकृष्टा नाभीष्टमुपैति विप्रलम्भो ऽसौ (*comm.*: अभीष्टं नायकं नायिकां वा).

3. f. (-ष्टा) [1] A beloved woman, a mistress. [2] Betel (Piper betel); see ताम्बूली. [*Wilson*'s *first ed.* and *Rádhák.*'s *Śabdakalpadr.* give the meaning '*perfume*' and refer for its being a synonyme of रेणुका to the authority of the *Śabdachandriká*; but this reference contains an error, caused perhaps by an omission of a copyist of the *Śabdachandriká*. The latter vocabulary has been composed by *Chakrapáṅidatta* with a view of being a supplement to the *Amarak.*; it does not contain as much matter as this vocabulary nor does it follow *throughout* its order; but in certain portions it *has* the same order and it gives always literally the text of the *Amarak.*, whereever additional synonymes have been intended by the author, these synonymes being either immediately annexed by him to the words of the *Amarak.* in a subsequent verse or pointed out through the repetition of the word to be enlarged upon, which then is put in the locative. The end of the enumeration is marked by the repetition of the word synonymized, between two full stops. Thus the Śloka of the *Amarak.* II. 4. 4. 8. which contains, up to नागवल्ली, synonymes of 'piper betel', and afterwards those of the perfume रेणुका (viz. ताम्बूलवल्ली ताम्बूली नागवल्ल्यथ द्विजा। हरेणू रेणुका कौन्ती कपिला भस्मगन्धिनी) runs thus in the *Bodleian* copy of the *Śabdach.*, of Professor *Wilson*'s collection: ताम्बूलवल्ली ताम्बूली नागवल्ल्यथथा द्विजा। हरेणू रेणुका कौन्ती कपिला भस्मगन्धिनी। ताम्बूल्यां कटुकाभीष्टा देवाभीष्टा गृहाशया (these four words mean therefore *Betel*)। रेणुकायां भवेज्ज्योत्स्नी क्षतान्ता खरनादिनी। वरावरमुखी पुच्छार्शोघ्नी श्यामा वरत्करी (and these eight words the perfume *Reṅuká*) ॥ रेणुकाख्ये गन्धद्रव्ये ॥. The mentioned Ms. omits, as may be observed, (contrary to its practice, and merely from carelessness of the copyist,) the ending word, ॥ ताम्बूली ॥, before रेणुकायां, and as it has served both, Professor *Wilson* and *Rádhákaṅtadeva*, the oversight becomes thus explainable.]

4. n. (-ष्टम्) [1] A desired object, desire; e. g. *Sáhityad.*: ज्ञानाभीष्टागमाद्येषु संपूर्णस्पृहता धृतिः; or *Bhaṭṭik.*: क्व च ख्यातो रघोर्वंशः क्व त्वं परगृहोषिता। अन्यस्मै हृदयं देहि नानभीष्टे घटामहे (*Jayam.*: = अनभिमते विषये; *Bharatas.*: = अनुचिते वस्तुनि). [2] The name of a plant; see तिलक; (according to the *Nigh. Prak.*; but as the gender is not given in this work, it is doubtful whether the word is in this sense a *m.* or a *n.*). E. इष् with अभि, krit aff. क्त; in the first meaning perhaps better अभि and इष्ट.

अभीष्टता f. (-ता) Desirableness, the being wished for; e. g. *Bharatas.* on the *Bhaṭṭik.*: अत्रापि (i. e. 11. 6.) कान्तिगुणो दीप्तरसत्वात्। प्रेयो ऽप्यस्ति। प्रेयस्त्वर्थेष्वभीष्टता। अभीष्टस्य कामस्य प्रतिपादनात् (see कान्ति and प्रेयस्). E. अभीष्ट, taddh. aff. तल्.

अभुक्त Tatpur. m. f. n. (-क्तः-क्ता-क्तम्) [1 a.] Uneaten. [b.] One who has not eaten. [2 a.] Unenjoyed, unused. [b.] One who has not enjoyed or used; comp. भुक्ति and भुक्ताभुक्त. E. अ neg. and भुक्त.

अभुक्तमूल Karmadh. n. (-लम्) A period of time, — the four concluding घटिका of Jyeshṭhá-nakshatra and the four first of Múla-nakshatra (*Molesworth*). E. अभुक्त and मूल.

अभुक्तवत् Tatpur. m. f. n. (-वान्-वती-वत्) [1] One who has not eaten; e. g. *Suśruta*: .....अभुक्तवतां मेदःस्वेदकफरसरक्तक्षीणानामजीर्णिनां च मुहूर्तं दिवास्वपनमप्रतिषिद्धम्. [2] One who has not enjoyed or used. E. अ neg. and भुक्तवत्.

अभुग्न Tatpur. m. f. n. (-ग्नः-ग्ना-ग्नम्) [1] Straight, not bent. [2] Well, free from disease (*Wilson*). E. अ neg. and भुग्न.

अभुज् Tatpur. m. f. n. (-क्-क्-क्) One who does not keep, scil. a promise (ved.); e. g. *Rigv.*: अशासं त्वा विदुषी सस्मिन्नहन्न म आशृणोः किमभुग्वदामि (*Sáyaṅa*: अभुक् = अभोक्ता। अपालयिता। प्रतिज्ञातार्थमपालयन्). E. अ neg. and भुज्.

अभुज Bahuvr. m. f. n. (-जः-जा-जम्) Armless, maimed. E. अ priv. and भुज.

अभुञ्जत् Tatpur. m. f. n. (-न्-ती-त्) [[1] Not eating, fasting. [2] Not enjoying, not using.] [3] (ved.) Not protecting; e. g. *Ṛigv.*, *Sámav.*: वस्याँ इन्द्रासि मे पितुरुत भ्रातुरभुञ्जतः (*Sáy.* on the *Ṛigv.*: = अपालयतः; on the *Sámav.*: = न्यायेन न परिपालयमानात्). E. अ neg. and भुञ्जत्.

अभुञ्जान Tatpur. m. f. n. (-नः-ना-नम्) [1] Not eating, fasting; e. g. *Gotama*: सूर्याभ्युदितो ब्रह्मचारी तिष्ठेत्। अहरभुञ्जानो ऽभ्यस्तमितश्च रात्रिं जपन्सावित्रीम्. [[2] Not enjoying, not using.] E. अ neg. and भुञ्जान.

अभू Tatpur. m. (-भूः) Unborn; a name or epithet of Vishṇu, the 437th among the thousand names which occur in the *Anuśasanap.* of the *Mahábh.*; (according to *Gangádhara* who admits in the verse अनिर्विण्णः स्थविष्ठो भूर्धर्मयूपो महामखः the option between the reading स्थविष्ठो भूः and स्थविष्ठो ऽभूः, and interprets accordingly: भूर्हि सतां भवत्यतो भूर्न च भूरजन्मा। भावे ऽथवा कर्तरि धातुतः क्विप् ॥ ओं भुवे ऽभुवे वा नमः). E. अ neg. and भू.

अभूत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Non-existent, what is not or has not been; e. g. *Kaṅáda Sútras*: विरोध्यभूतमभूतस्य ॥ (*Śank. Upask.*: अभूतं वर्षं भूतस्य वाय्वभ्रसंयोगस्य लिङ्गम्। एवं स्फोटादेर्विरोधी मन्त्रपाठः। तथा चाभूतमनुत्पन्नं स्फोटादिभूतस्य मन्त्रपाठस्य लिङ्गम्। विरोधिलिङ्गस्योदाहरणान्तरमाह) ॥ भूतमभूतस्य ॥ (*Śank. Upask.*: भूतं स्फोटादिकमभूतस्य मन्त्रपाठस्य लिङ्गम्। एवं भूतो वाय्वभ्रसंयोगो ऽभूतस्य वर्षस्य लिङ्गम्। एवं भूतो दाहो ऽभूतस्य मन्त्रादिसमवधानस्य लिङ्गम् &c.); or *Yáska*: कस्तद्वेद यदभूतमिदमपीतरदद्भुतम्. Comp. the following articles. E. अ neg. and भूत.

अभूततद्भाव Tatpur. m. (-वः) The becoming of, the being transformed or changed of a substance to, what it has not been before; *Kaiyyaṭa*: on *Patanj.* on the *Várttt.* अभूततद्भाव इति वक्तव्यम् to *Páṅ.* V. 4. 50.: येन रूपेण प्रागभूतं कारणं तेन रूपेण तस्य भावो ऽभूततद्भावः; *Káśiká* on the same *Várttt.*: कारणस्य विकाररूपेणाभूतस्य तदात्मना भावो ऽभूततद्भावः; or *Várttt.* to *Páṅ.* III. 1. 12.: भृशादिष्वभूततद्भावग्रहणं कर्तव्यम्. [The notion implied by this term is expressed by the affixes called in *Páṅini*'s system च्वि and साति, and in some denominatives by the affix क्यङ्; see the Sútras quoted, and V. 4. 51-55. — The Calcutta Paṅdits who have compiled a comm. on *Páṅ.* have misapplied this